

GIOVANNI PAPINI:

JÚDÁS MEGKÍSÉRTÉSE

I.

Simonnál, a leprásnál tartott vacsorát követő napon, a pihe-
nés elpilisztó órájában, Judás a szokottnál fáradtabbnak
érezte magát és egy hatalmas fügefafa árnyékába heveredett,
Béthániától és társaitól távol.

Nehezen aludt el és csak néhány pillanatra. Felriadt és
észrevette, hogy nincsen egyedül.

Mellette, a fa szürkés-öreg törzséhez támaszkodva, egy is-
meretlenült. Úgy tetszett Judásnak, mintha ébredésére várna.

Az ismeretlen arca fiatal volt, de időelőtt megöregedett-
nek látszott valami be nem vallható fájdalom kényszerítő ha-
tása alatt. Szeme mélyen bent ült, de egy fehér vonal, melyet
vörös ajkai között lehetett látni, azt a benyomást keltette,
mintha magában mosolyogna. Nagy, barna gyapjúköpeny bo-
rította egész termetét, mely alá még a kezét is elrejtette.

Azt mondhatták volna, hogy fázott, jóllehet egy fullasztó
és forró napnak legégetőbb órája volt.

Ez a szokatlan társ nem tetszett Judásnak. Tüstént fel
akart kelni és visszamenni Béthániába. De képtelen volt egyik
kezét is megmozdítani, hogy fölemelkedjék a földről. Feléb-
redve felült, de most képtelennek érezte magát arra, hogy bár-
milyen mozdulatot is tegyen. Hogy ne az emberre nézzen, a
mező felé fordította fejét. Minden mozdulatlan és néma volt,
egészen a dombok ködös horizontjáig. Még egy kis szellő sem
borzolta a fű ritka csomóit, a fák fiatal hajtásait, a virágokat,
melyek kék és piros foltokkal tűzdelték tele a még zöld búza-
kalászatokat. Házakat nem lehetett látni, a madárnak sem csi-
csérgését, sem énekét nem lehetett hallani, mégcsak bégetést
vagy bőgést sem. Mintha a világ megfélemedezett volna a léte-
zéséről ebben az órában.

Judás nem tudta megérteni titkzatos fásultságának okát.
Az előző nap estéjén alig ízlelte meg a bort. Egész éjjel aludt
és reggel is pihent. És mégis, tagjait súlyosnak, bénának érez-
te, mintha ólom nyomná a testét, míg lelke elbódult és elfá-
tyolódott. Várta, hogy megszűnik a varázslat, egyik pillanat-
ról a másikra, és mindenek fölött remélte, hogy az Ismeretlen
elmegy és egyedül hagyja.

Az pedig ellenkezőleg, beszélni kezdett:

— Nem te vagy az egyik, a galileai Jézust követő tizen-
kettő közül?

Judás csendben maradt és az Ismeretlen folytatta:

— Még ha nem is felelsz, tudom, hogy ki vagy és mi a

neved. Judás vagy, Simon fia és abban az évben születél Iscrotban, mikor Nagy Heródes meghalt. Nem igaz?

Judás hallgatott.

— Még sokkal többet tudok a rovásodra. Tudom, hogy mi a szereped a názáreti próféta tanítványai között. A többiek prédikálnak a tömegnek, betegeket gyógyítanak vagy hallgatják a Mester bizalmas közléseit. Te ezzel szemben a pénzt kezel; fedezed a kiadásokat, te vagy a pénztáros, a társaság kincstárnoka. Szép szerep egy olyan ember hívének, aki a gazdagok ellen beszél és aki irtózik a pénztől. Társaid elnyerik az Isten országát és te aprópénzt számolsz. Szent akartál lenni és íme, mi lettél? A legalázatosabb, a legnyomorultabb, a legmegvetettebb bankár.

Ezeket hallván Judás összerezsent. A vágy, hogy feleljen ezekre a lesújtó szavakra, megremegtettené ajkát. De szíve mélyében tüstént visszautasította a szavakat és nem törte meg a csendet.

— Meg tudod magyarázni — folytatta az ismeretlen — hogy egy mester tanítványainak, aki mindenkinek azt tanácsolja: ne gondoljanak a holnapra, miért van szükségük pénztárra?

A vágásra nem tud többé ellenállni Judás.

— Kevéssel beérjük naponta: a fölösleget pedig a szegényeknek adjuk. És különben is, miért fontos, hogy ennyi mindent megtudj? Ki vagy te? Talán a jeruzsálemi farizeusok kéme?

— Ne félj, Judás, kezdte újra a másik, nincs szükségem arra, hogy ilyen mesterséget űzzek. Gazdagabb vagyok, mint Kaifás és Annas együtt véve. És én jobban gyűlölöm a szaduceusokat és farizeusokat, mint te. De mindig kerestem a jónak meg a rossznak tudását és szeretném Mestered tanait elsajátítani. Úgy tűnik fel nekem, hogy vannak a tanban olyan dolgok, melyek nem egyeznek meg egészen. Azt mondtad, hogy a szegények számára gyűjtitek össze és őrzitek meg a pénzt. De nem szídtak-e meg téged, éppen tegnap este Simon asztalánál, mert azt mondtad, hogy jobb lett volna a drága kenőcsöket a szegények javára eladni?

Judás elpirult és visszafordította fejét, hogy jobban lássa kérdezőjének arcát.

— Ki vagy hát? Simonnál, a leprásnál voltál véletlenül? Nem ismerlek fel. Hogyan tudtad meg mindezt?

— Mondottam neked: keresek, kutatok, kérdezek, emlékezem. Tudni, mindent tudni mindenkiről, ez a szenvedélyem. És olyan dolgok végtelen sokaságát tudom, melyeket te el sem tudnál képzelni. Például azt is tudom, hogy a jeruzsálemi főpapok meg szeretnék kaparintani Mesteredet és hogy még-sincs bátorságuk elfogadni.

— Valóban. És miért nem merik megtenni? Ők a főemberek, pénzüik van, katonaságuk és mégis félnek tizenhárom szerencsétlen fegyvertelentől? Nem hiszem el.

— Ime, Judás, régi szkepticizmusod, mely újra felbukant. Kaifás és övei nem töletek félnek, a tanítványoktól. A néptől félnek és méltán. Hiszen a nép ragaszkodik Jézushoz, úgy fogadta, mint egy királyt, kenyeret és békét vár tőle és fellázadna a Főpapak meg a Vének ellen, ha az új Messiásnak egyetlen hajszálát is meggöribítenék. Neked kellene ezt tudnod, neked, aki egyike vagy a Tizenkettőnek.

— Tudom, hogy a nép meghallgatja és ujjongva üdvözli Jézust, de kétlem, hogy megmentéséért fegyvert fogna. Nem szeretheti Öt annyira.

— Kishitű ember! Szerencsétlen az, ki a fáklyában hisz és kételkedik a napsugárban; nem látod, hogy a Sanhedrin félénk habozása a legvilágosabb bizonyítéka annak, amit állítok? A főpap már régen elfogatta volna Jézust, ha nem félne a csőcselék fellázadásától? Az az előérzete, hogy főnöktök elfogása jel lehetne egy felkelésre és így a ti győzelmetekre. Kaifást két ellentétes félelem gyötri; az lenne-e veszélyesebb, ha hagyná, hogy Jézus folytassa felforgató munkáját, vagy ellenkezőleg, ha elfogatná és talán siettetné a messiási győzelmet. Kaifást éjjel-nappal ennek a kétkedésnek állandó fel-felbukkanása kínozza. Egy szó, egy jel, egy semmiség elegendő lenne arra, hogy határozzon...

Az Ismeretlen elhallgatott, mintha új kérdésre várna, hogy folytathassa. De Judás nem törte meg a csendet, sokkal erősebb vágyat érzett, mint valaha is, hogy elfusson, hogy ne hallja többé ezt a hangot. Egyik kezét a földre támasztotta, hogy fölálljon, de teste nem engedelmeskedett. Arra kényszerült, hogy meghallgassa azt, mit az idegen mond, míg kedvére van a társalgás. Judás behunyta szemét és várt. A hang újra kezdte:

— Megértetted, Judás? Nem gondolod, hogy egy szó, egy bátor mozdulat részedről... Ismerlek, Judás. A tizenkettő közül egyedül te érthetnéd meg...

A titokzatos kérdező még egyszer megállt, de az Apostol nem nyitotta ki száját. Azonban a homloka mintha sápadtabb lett volna. Akkor az Ismeretlen csengő hangon felkiáltott:

— Judás, felelj nekem: jobban szereted-e Mesteredet, mint enmagadat?

— Nem szeretem enmagamat, — válaszolt keményen Judás, — és ha Jézust jobban szeretném enmagamnál, az sem jelentene nagy dolgot. De nem szeretem annyira, mint ahogy akarnám, nem szeretem annyira, mint ahogy Ő akarná.

— Elég nagy-e az iránta való szereteted ahhoz, hogy egy jó eredményekben gazdag komédia eljátszására rábírjon?

— Komédiára? Azt hiszed, hogy görög, vagy szicíliai vagyok?

— Ne bosszankodj minden szón, Judás. Komédia helyett, mondjuk, ha kedved van, kegyes furfangra. Hallgass meg tehát, anélkül, hogy az első árnyéknál megtorpannál. Már el-

mondtam neked Kaifás nyugtalan bizonytalanságának okait. Hasznót húzhatnál győtreiméből és arra az elhatározásra sar-
kalhatnád, mely előidézhethné győzelmeteket, Jézusét és mind-
annyitokét. El kellene menned... Jól figyelj rám, Judás, ne
rémülj meg szavaimtól... Mert hát mik a szavak? Csalárd
szimbólumok, az igazság álcázói... Gondolj a célra, az ered-
ményre, a lényegre... Ha valóban szereted Jézust, ha való-
ban fel akarod áldozni magadat az ő dicsőségéért, még ma el
kellene menned titokban Kaifáshoz és megmondanod, hogy
kész vagy Mesteredet kiszolgáltatni.

Judás ezeket hallva, nem tudta tovább türtőztetni méltat-
lankodását és haragtól elfulladt hangon kiáltott fel:

— Nekem kellene elárulnom Jézust? Én adjam el ellen-
ségeinek? Kotródj el, ne folytasd tovább, ha kedves az éle-
ted!

Az Ismeretlen válaszul rikácsoló kacagásba tört ki Judás
fenyegetésére. Mikor lecsillapodott, folytatta:

— Jól van, Judás! Nem akarsz árulóvá lenni még cselből
sem, de kész lennél gyilkossá válni... Sokkal jobban megfe-
lelsz rólad alkotott véleményemnek, mintsem hittem volna.
Folytassuk, ha te is úgy akarod, kis okoskodásunkat. Kaifás
habozik; ha Jézus egyik tanítványa azt tanácsolná neki, mit
te árulásnak nevezel, elszánná magát arra, hogy elfogassa; az
elfogatás felkelést idézne elő és a felkelés téged és tiedet a
város uraivá tenne. Jézus kiszabadulna s kikiáltanák Messiás-
sá és királlyá. Azt hiszem: egy ilyen magasztos cél megérné
azt a fáradságot, hogy magadra vállalod egy napig az áruló
szerepét. Ertelmes ember vagy Judás és kevesebb az előítéle-
ted, mint ezeknek a kissé együgyű galileiaiaknak. Meg kellene
értened és cselekedned kellene.

— Ne adj te semmit az emberek ítéletére; a tette, melyen
az ostobák megbotránkoznak. Árulónak fognak nevezni: de
szóval elárulni más, mint tettel. Az emberek cselekedeteiben
a szándékot kell mérlegelni és nem a látszatot; a valódi tar-
talmat és nem a formát; az igazságos célt és nem a visszata-
szító eszközt. Nagyon jól tudod, hogy nem tudnál igazi áruló-
vá lenni. Eladó Jézust és megkönnyítéd elfogatását csak
azért, hogy győzhessen és uralkodhassék. Egy áruló külszíne
alatt valójában a Messiás hősies munkatársa vagy. Csak lépre
csalod a Főpapokat, hogy vesztüket okozzad. Jézust csak sza-
vakkal árulod el, valójában Kaifás az, akit elárulsz. Most már
értesz engem Judás? Kész vagy végre arra, hogy szolgálatot
tégy Mesterednek, még ezen a módon is?

Judás nem válaszolt rögtön. Még egyszer erőlködött, hogy
föllemelkedjék a földről, de kísérlete nem sikerült jobban mint
azelőtt. Jobb kezének fejével letörölte a homlokán gyöngyöző
izzadságot; időnként sóhajtott, ajkai remegtek, mintha hirtel-
len lázroham uralkodott volna el rajta. Végül megnyugodott
és így válaszolt:

— És miért éppen nekem kell ezt a szerepet eljátszani?

Miért nem azok egyikének mondod ezt el, kik sokkal közelebb állnak a Mesterhez, mint én?

— Ha csak ez az ellenvetésed, tüstént megnyugtatlak. Te vagy és csakis te vagy hivatva arra, hogy meghozd ezt az áldozatot. Mindenki tudja, még a Főpapok is, hogy nem vagy galileai, és ezért úgy vélik, hogy kevésbé vagy megkötte mint a többiek: tehát könnyebben hisznek majd neked. Azt is tudják, hogy mindük közül te vagy a legképzettségesebb; vagy legalább is a legfilozófikusabb és valószínűnek fog feltűnni, hogy felfedezted Jézus tanainak tévedéseit és hogy Izraelt megkívánod szabadítani veszélyes álmaitól. Mi több, mindenki tudja, hogy te vagy a társaság pénztárosa és azt suttogják majd, hogy megmérgeztél a pénzzel való érintkezés; rád fogják, hogy kapzsi és fősvény vagy. Ezért Kaifás, aki üzletember és egy cseppet sem hisz az idealistáknak, megbízik benned ugyanakkor, mikor nem bízza meg egy társadban sem. Szívesen meghallgatna téged, annál is inkább, mert kevés pénzt fogsz tőle az árulás fejében kérni. Vigyázz magadra, ha nem tenéd meg! Isten tudja, milyen gyanu fogamzana meg benne és tervünk meghiúsulna. Kérj tőle egy kevés pénzt Judás, de ne sokat. Ne ajánld fel ingyen szolgálataidat, de óvakodj attól is, hogy túlságosan követelőzőnek mutasd magad. Kaifás okos ember, az arany középút barátja. Értékeli a pénzt, tudja azoknak az értékét, akik megkeresik és akik megőrzik azt. Teljes bizalommal lesz irántad akkor, mikor senki iránt nem volna. Szerény összeget kérj tőle, mely nem lesz sem nagyon jelentéktelen a szolgálatért, sem nagyon sok a főpap kapzsiságához mérten. Helyedben én megelégednék harminc sékellel. Tudod Mózes második könyvéből, hogy ez egy rabszolga ára. Kaifás boldog lesz, hogy egy királyt ugyanazon az áron kaphat meg, melyen azelőtt csak egy szolgát vásárolhatott volna. Szívleld meg tanácsomat Judás, elégedj meg harminc dénárral.

A hang elhallgatott és az újra beállott végtelen csendben hallani lehetett a mennydörgés távoli visszhangját, mely a hegyek mögött verődött vissza. Az eget váratlanul sárga köd borította el, mely mögött a nap csak sötét korong volt, alig világosabb, mint az ég többi része.

Judás még mindig úgy érezte, hogy súlyos kábultság terpeszkedik el rajta, mely még gondolkozását is megbénítja. De remélte azt, hogy megszabadult ettől a lidércnyomástól, öszszeszedte erejét és nyugodtan így szólt:

— Te olyan tanácsokat adsz és úgy rendelkezel, barátom, mintha egyetértének veled és helyeselelném beszédedet, mintha hajlandó lennék néked engedelmessé válni. De te, úgy tűnik nekem, hogy az én számlámra ostobaságokat beszélsz, mint egy bolond, ki hangosan álmodik. Ismétlem, nem adom el Mesteremet, még színleg sem, még egy dicséretes célért sem. Nem szeretem Őt annyira, hogy egy örökös becstelenség kockázatát vállaljam magamra. Komédiáddal nem sikerült

meggyőzőnd. Veszélyesnek látszik számomra és főleg az ő számára.

— Látod, szokásos félelmeddel viaskodsz, — kezdte újra az Ismeretlen. — Még ha Kaifás el is fogatná, hála legyen neked, milyen bajt okozhatnának Neki?

— Nem vagy annyira bizonyos benne, mint Péter, hogy Jézus Isten fia? És ha Ő Isten, akkor jól tudhatod, hogy érintetlen és szükségképpen halhatatlan. Istenhez nem lehet büntetlenül nyúlni. Ha valaki megérinti, halálra sujtottan zuhan a földre, mint azok, akik a frigládához közelednek. Sőt, ha el akarnák égetni Őt, a lángok eltávolodnának Tőle, hogy az üldözőket falják fel. Légy nyugodt, akárhogy is történik, egyetlen hajszálát sem érinthetik.

— De ha Jézus Isten, ahogy mondd, már előttünk tudja, hogy minek kell történnie Vele és velünk is. Tehát ismerené színlelt árulásom tervét és megakadályozhatná azt, hogyha ellenkeznek terveivel. És mit gondolna rólam, vagy mit csinálna velem, miután megtudta, hogy kész voltam, még ha a dicsőítés örve alatt is: alkudozni a vérére ellenségeivel?

— Azt gondolja majd, hogy feláldoztad becsületedet az Ő dicsőítésére. De azt akarom, hogy légy nyugodt és utolsó pillanatig bízzál magadban. Menj Kaifáshoz és kötelezd magad, hogy kiszolgáltatód neki Jézust. Az Isten Fia azonnal tudni fogja és akkor figyelmesen tartsd szemmel, hogy mit mond neked ettől kezdve. Fogadok, hogy egy este, vacsoránál, társaid jelenlétében ezt mondja neked: „Menj és tedd meg gyorsan, amit meg kell tenned.” Ez annak a megerősítése lesz, amiről beszéltem, beleegyezés az Ő részéről, aki többet tud erről, mint mi. Egyezünk meg: ha hallgat, ne szolgáltasd ki, ha buzdít arra, hogy tedd meg, nyugodtan cselekedj. Ez lesz a bizonyítéka annak, hogy igazam volt.

— Nem tudom, hogy mit kezdjek jóslásaidal és szövegetségeddel, — válaszolta Júdás, — és hasztalan, hogy továbbra is meg akarj fogni okoskodásaid hálójában. Nem ismerlek, nem tudom ki vagy és nem akarok semmit sem csinálni veled. Nem tetszenek nekem csapdáid, ajánlataid sértenek.

— Nem sikerült megszeretnem Jézust és ha tudni akarod, úgy tűnik fel nekem bizonyos pillanatokban, hogy gyűlölöm Őt, de érzem: képtelen lennék elárulni Őt. Távozz Kisértő és hagyj engem békében!

Ezeket mondva, a dühtől egészen hevesen, Júdás újabb kísérletet tett, hogy fölemelkedjék. Ezúttal, — jöllehet nem fáradság nélkül — sikerült is. Mindamellet gyengének, reszketőnek, letörtnek érezte magát, mintha nagy láza volna. Menni próbált, de alig tett botladozva lárom lépést, meg kellett állnia. Visszafordult és látta, hogy az Ismeretlen is felkelt és hozzá csatlakozott.

— Ne fuss el Júdás. Hasztalan mennél el; önmagunktól nem menekülhetünk. Hallgass meg még egy kicsit; ülj le ide és ne reszkezz, mint egy gyermek.

Szinte erővel ültette le Júdást egy hatalmas kőre, mely a fügefafa közelében terpeszkedett és mellette foglalt helyet. Azután egyik karjával átölelte a nyakát: Júdás megborzongott erre az érintésre.

II.

— Azt akarod tudni, kezdte újra, hogy ki vagyok és mi a nevem? Nem találtad még ki? Csak azt mondom neked, hogy Istennek és gyermekeinek ősi ellensége vagyok, ellensége, mondhatnám: majdnem lényegemnél fogva. Az előbb bevalóttad: bizonyos pillanatokban azt veszed észre, hogy gyűlölöd Jézust. Ezt mondtad, ne harcolj az igazság ellen. Ha van bátorságod, hogy szembeszállj lelkiismeretteddel, hogy ravasz kibúvó nélkül megkérdezd önmagad; felfedezed majd, hogy az a fajta szeretet, melyet, azt hiszed, Iránta érzel, csak gyűlöletednek legálszentebb, legijesztőbb arca. Azt színleled, hogy szereted; csak szeretni vágyod, mert érzed, hogy gyűlölöd Őt, nagyon gyűlölöd, egyre jobban gyűlölöd.

— Hallgass meg Júdás, ne hagyj itt. Nem csalódtam, mikor hozzád jöttem. Azért teremtettünk, hogy barátok legyünk és holnap talán testvérek.

— Te is épügy tudsz a szívekben olvasni, mint én. Mindaz, mit mondtam, játék volt, hogy ne ijesszelek meg mindjárt az elején, hogy próbára tegyelek, hogy kifürkésszem a szellemed. Most már jól ismerlek Judás, most már álcázás nélkül beszélhetek és nem kell elővigyázatoskodnom. Visszautasítottad Jézus elárulását, amíg arról akartalak meggyőzni, hogy ez az Ő győzelmét biztosítaná; de nem fogod visszautasítani, hogy eladd, mihelyt megtudod: ellenkezőleg, megkínózzák és megölik. Add el Júdás, add el még potom pénzért is, mert gyűlöletünk kielégítése kárpótol minden áldozatért. Szolgáltasd ki Júdás, vezettesd a kínzókhöz. A te ellenséged, minden ember ellensége. El kell Őt tüntetni.

Elhiszed, hogy Ő Isten, vagy Isten Fia? Nem vagy hiszékeny, mint Péter, vagy gyerekes, mint János... Felvilágosult értelméd nem hihet az ő állítólagos istenségében. Tudva tudom, hogy nem Isten, hogy nem tud csodákat tenni, melyek csak Istennek sajátjai. A pusztában hosszan elbeszélgettem veled, három éve, mert tisztán akartam látni személyében. Egy Isten, aki jár és kel a földön, embernek álcázva, nyugtalanító vendég. Könnyörögtem, hogy természetfölötti hatalmának csak két bizonyítékát adja; ugorjék le a templom csúcsáról és változtassa a köveket kenyérré! Válaszul a Szent Könyvekből idézett, de nem akarta teljesíteni kérésemet. Nem akarta, mert nem tudta. Ez a két egyszerű csoda egy igazi Isten számára gyerekjáték lett volna. Az Isten égi lény, nem kell félnie, hogy földre zuhan; Isten a szeretet és hatalom, nem kellene visszautasítania, hogy a kavicsokat kenyérré változtassa át bizonyítékául hatalmának és az emberek iránti sze-

retetének. És ha van még némi kételyed ember-mivoltában, tudd meg, hogy miután néhány napot táplálkozás nélkül töltött a pusztában, megéhezett. Egy valódi Isten, még emberformába öltözötten is, soha nem érezheti az éhség ösztökéjét. És jobban tudod, mint én, hogy szívesen fogadja a barátí meghívásokat vacsorára és nászszakomára.

— Ne félj semmit, Ő is olyan ember, mint te vagy és semmivel sem több mint ember. Ha elárulod, sem most, sem azután nem bosszulhatja meg magát. Elfogják és hagyja elfogni magát; megostorozzák és hagyja megostorozni magát; keresztre szögezik és nem fejt ki semmi ellenállást. A fájdalomat ép úgy érzi, mint az ember, vérért ép úgy ontja, mint minden ember, kiabálni fog és hívni fogja Istent, mint ahogy minden ember teszi.

Ne félj semmit Júdás, add el Őt és szabadítsd meg a földet ettől az ellenségtől. Ha még vannak aggályaid, hogy eláruld-e, gondoldj és emlékezz arra, hogy Ő maga már elárult téged. Tudja, hogy a pénz valami dögvészes, mocskos dolog. Még érinteni sem akarta az adópénzt, annyira fél tőle. Tudja, hogy a pénz bemocskol és megront, hogy éget és átkozottá tesz. És hát kinek adta, hogy megőrizze, megtartsa és kezelje? Neked adta, Judás, mintha nem Apostol lennél, hanem ellensége. Vedd kissé figyelembe: milyen másképpen bánik társaiddal! Péter helytartója és szolgálójának feje, Jakab hírnöke; János, legfiatalabb testvére, kedvenc fegyverhordozója. És ezzel szemben te ki vagy? Az, aki a pénzes zacskót hordja, az az ember, aki számolja és megőrzi a pénzt, vagyis aki fertőzésre van kijelölve. A nemtelen fősvénység jelképe vagy, a kapzsi tolvajságé, az örök tűzre kárhoztatott gazdagé! Jézus veszélynek tett ki téged, tudva, hogy a veszélyt nem kerülhetjük el; arra kényszerített, hogy annak a dolognak őrzője légy, melytől Ő a legjobban undorodik. Nem úgy bánt veled, mint tanítványával és barátjával, hanem mintha ellensége volnál, úgy kezelt és társaid előtt gúny tárgyává tett, szarkazmusuk célpontjává! Szóval: elárult téged. Üdvösséget ígért neked és szegényt nyújt, a szellemi életre hívott és annak kezelésével terhelt meg, melyet Ő maga a legaljasabbnak, a legmegalázóbbnak tekint. Tehát semmi okod sincs az Iránta való hálára. Elárult téged, mint ahogy senki mást nem árult el. Bosszuld meg magadat Judás, irgalom nélkül bosszuld meg magadat!

Az Ismeretlen elhallgatott, de kemény kezét még erősebben támasztotta Judás vállainak. Az Apostol nem kapálódzott, nem kísérelte meg, hogy elmeneküljön. Úgy tetszett, mintha egészen magába mélyedt volna. Az arca most már csak kifejeztelen hús volt, élettelen anyag. Az ég megint beárnyasult; hornyolt felhők borították, báránnyelűk, fodrosak, baljósító fellegek, szétbomló, mintha oszlásnak indult volna.

Az Ismeretlen újra beszélni kezdett:

— Figyelsz rám Judás? Lesz elég erőd teljesíteni azt,

amiről beszéltem? Kész vagy elfogadni szörnyű feladatodat? Gondold meg: ha kiszolgáltatod Krisztust a zsidóknak, nem csak magadat és a veled szemben elkövetett bűnt torlod meg, de megszabadítasz minden embert egy kegyetlen ellenségtől. Bárány képében jött, de valójában kegyetlen és zaklató szörny. Ha jól megfigyeled, egész tanítása abból áll, hogy lehetetlent kér az emberektől. Az embereknek azt kell tenniük, ami nem adatott meg nekik, hogy megtegyék; különben az örök kárhozatra taszítatnak. A legemberietlenebb szarvasokoskodást tanácsolja az emberiségnek: tagadják meg lényüket, vagy az örök lángok emésztik el őket. Ha Rá hallgat az ember, nem létezik semmiféle kibúvó.

Csak azt kéri, ami a legmélyesébben emlékezik természetekkel, vagyis amit az ember soha nem lesz képes tudni és amit soha nem tud megvalósítani.

Szeretitek apátokat és anyákat, fivéreiteket és nővéreiteket, feleségeiteket és gyermekeiteket és azt kívánja, hogy hagyjátok el szívetek legkedvesebb teremtményeit; és mintha ez nem lenne elegendő, még gyűlöljétek is meg őket.

— Azt akarja, hogy a rosszra jóval feleljetek és ily módon felbátorítja a gonoszakat, hogy igazságtalanok legyenek veletek szemben; a tolvajokat, hogy megraboljanak; az erőszakosokat, hogy megöljenek benneteket.

— Kényszerít arra, hogy megbocsássatok ellenségeiteknek és még szeressétek is őket és így elbátortalanítja és megbünteti azokat, akik szeretnek titeket, mert őket kevésbé jutalmaztat meg, mint azokat, akik gyűlölnek benneteket.

Buzdít, hogy ne foglalkozatok a holnappal és így a tudatlanság felé irányít, az éhség és a romlás felé, mert jövő csak előrelátással lesz; a családok és az országok élete az előrelátáson alapszik.

— Csak a szegényeket szereti és azt akarja Ő, hogy maguk a gazdagok is elszegényedjenek, de mikor mindenki szegény lesz, ki dolgoztatja a munkást, ki ad alamizsnát az éhezőnek, ki gyámolítja a betegeket, ki fizeti az államokban a rend fenntartásához és a népek biztonságához szükséges adókat?

— A gyermekeket keresi és azt erősítgeti, hogy a gyermekekhez kell hasonlóknak lennünk, hogy üdvözülhessünk, de hogyan tudna az érett és felserdült ember, az értelemmel megáldott és a tudományon táplálkozott férfi visszafordulni a gyermekkor meggondolatlan ostobaságaihoz? Hát előbbre kellene helyezniök az embereknek a férfiúi erónél a gyermeki gyöngeséget, a pátriarkák bölcsességénél a kisdedi tudatlanságot? Gyermekekből álló társaság nem állhatna fenn és még egy hétig sem tartana.

Az az ország, melyet Ő megígért, amint láthatod, nem az egek országa, hanem a lehetetlenségé. Olyat kíván az embertől, ami tönkretenné az életét és a társadalom állapotát; olyan dolgokat kér, melyek az emberek számára egyenlők a lehe-

telenséggel és az öngyilkossággal. És jóllehet olyan cselekedeteket és tetteket követel, melyek az emberi erőket meghaladják, még sincs benne semmi szánalom azokkal szemben, akik nem vihetik véghez azt, amit Ádám egyetlen fia sem tudna megvalósítani. Emlékezz a hidegre, a pokolra, a tűzre. Ó, a szeretet Mestere folyton pokollal és az örök tűzzel fenyegeti azokat, akik nem engedelmeskednek parancsainak: parancsainak, melyeket egy ember sem tudna teljesíteni, még ha akarná is.

Milyen névvel illetnéd azt, aki lehetetlent kíván és rémítő büntetéseket ígér mindazoknak, akik nem viszik véghez azt, amit nem képesek megtenni? Ó az emberek ellensége; üldözőjük, hóhéruk. Miért nem sietsz megszabadítani testvéreidet ettől a veszélyes ellenféltől? Néhány vak, akiket mézesmázos szavai rászédtek, Üdvözítőnek nevezi, de ezzel szemben te leszel az, Judás, ha eltávolítod Őt a föld színéről, te leszel az emberek szabadítója és megváltója! Menj testvérem és tedd meg haladéktalanul, amit mondtam, hogy tégy meg; amit az emberek iránti szereteted és az Iránta való gyűlöleted késztet megtenni. Áruld el Azt, aki elárult tégedet, küldd a halálba Azt, aki mindenkit egy, a halálnál is rosszabb életre akarna kárhoztatni. Bátorság Judás, mindvégig veled leszek. És íme, testvéri kapcsolatunk jele és pecsétje.

Ezeket mondva, az Ismeretlen felkelt, csontos karjaiba ölelte a mozdulatlan Judást és hosszan szájon csókolta. Judás nem válaszol semmit a csókra, de hirtelen úgy érzi, mint ha varázslattól szabadult volna meg, mely eddig körülvette és elnyomta. Behunyta szemét. Mire ismét kinyitotta; a Sátán eltűnt.

Judás futásnak eredt az árnyékos és hallgatag mezőn keresztül. Azt hitte Bethánia felé megy. Valójában, nem figyelve a megtett útra, Jeruzsálem kapuihoz érkezett. Leszállt az éj. Judás találmra ödöngött a koromsötét utcákon. Hirtelen, maga sem tudta hogyan, Kaifás háza előtt találta magát és belépett.

Végh György fordítása.